

Nicole Fontaine: polityk i pedagog (1942-2018)

Druga kobieta-przewodnicząca Parlamentu Europejskiego była wpływowym politykiem i gorącą zwolenniczką Europy. W udziale przypadło jej nadzorowanie przyjęcia euro. Nicole Fontaine, która była przewodniczącą Parlamentu Europejskiego w latach 1999–2002, zapoczątkowała reformę metod pracy tej instytucji po to, żeby była ona bliżej społeczeństwa.

W swoim pierwszym przemówieniu w roli przewodniczącej, na szczycie Rady Europejskiej w Tampere (Finlandia) w październiku 1999 r., podkreśliła, jak ważne jest reagowanie na codzienne troski obywateli. Opowiedziała się za „ambitnym podejściem mającym na celu stworzenie ogólnounijnej karty praw podstawowych”. W grudniu 2000 r. podpisała w imieniu Parlamentu Europejskiego Kartę praw podstawowych.

Nicole Fontaine była nie tylko politykiem, ale też pedagogiem. Wykładała w najstarszej szkole biznesu na świecie – ESCP Europe, a także pełniła funkcję kierownika katedry „Jean Monnet” na Uniwersytecie Sophia Antipolis w Nicei.

Młodość

Nicole Fontaine urodziła się 16 stycznia 1942 r. w Grainville-Ymauville w Normandii. Była córką lekarza i wnuczką nauczycieli szkół podstawowych. Po skończeniu studiów prawnych została członkiem izby adwokackiej w departamencie Hauts-de-Seine, jednak edukacja na długo pozostała ważną częścią jej życia.

Podczas protestów studenckich i strajków w 1968 r. Nicole Fontaine mieszkała w sercu zamieszek, Dzielnicy Łacińskiej w Paryżu. Ukończyła właśnie studia w Instytucie Nauk Politycznych w Paryżu (*Institut d'études politiques de Paris*) i oczekiwała pierwszego dziecka. Postrzegała siebie bardziej jako „obserwatora wydarzeń, a nie ich uczestnika”, ale później w swoich wypowiedziach komentowała, że zamieszki w maju 1968 r. przyspieszyły nieuniknione przemiany w społeczeństwie francuskim.

Nicole Fontaine rozpoczęła swoją karierę polityczną w Sekretariacie Generalnym ds. Szkół Katolickich (*Secrétariat général de l'Enseignement catholique*), który odpowiadał za stosunki między sektorem szkolnictwa prywatnego a organami publicznymi. Odegrała ważną rolę przy wprowadzaniu zmian w przepisach ustawodawczych i wykonawczych, które ukształtowały ramy prawne w tej dziedzinie. W latach 1975–1981 była członkinią *Conseil Supérieur de l'Education Nationale* (francuska Krajowa Rada ds. Edukacji), a w latach 1980–1984 *Conseil économique et social* (Rada Gospodarczo-Społeczna). Rozgłos zyskała podczas krajowych debat na temat szkolnictwa prywatnego. W czerwcu 1984 r. Nicole Fontaine została wybrana do Parlamentu Europejskiego.

Kariera polityczna

Od momentu objęcia funkcji posłanki Nicole Fontaine pracowała na rzecz Europy bliskiej społeczeństwu, zajmując się w pierwszym

rządzie projektami dotyczącymi edukacji młodzieży i wzajemnego uznawania kwalifikacji akademickich, a także praw kobiet i równości płci.

Funkcję wiceprzewodniczącej pełniła dwukrotnie, w latach 1989–1994 i 1994–1999. Prowadziła negocjacje między Parlamentem Europejskim a państwami członkowskimi w sprawie najważniejszych przepisów w tej dziedzinie, w tym dotyczących dwóch programów UE na rzecz młodzieży (Sokrates i Młodzież dla Europy). Jej zdolności dyplomatyczne zyskały szerokie uznanie. W 1999 r. „The Economist” opisał ją jako osobę „dążącą do konsensusu, budującą koalicje, łagodzącą konflikty... czującą się jak u siebie w domu na bizantyjskich korytarzach Europy, zabiegającą o poparcie ponad podziałami partyjnymi, posyłającą innym uśmiechy, brylującą w sztuce kompromisu”.

20 lipca 1999 r. Nicole Fontaine została wybrana na przewodniczącą Parlamentu Europejskiego. Pierwszym testem jej umiejętności było mianowanie nowej Komisji pod przewodnictwem Romana Prodiego po upadku Komisji Santera w marcu 1999 r. Zarówno z nową Komisją, jak i z państwami członkowskimi w Radzie Ministrów łączyły ją dobre relacje.

Jej niestrudzone wysiłki na rzecz dialogu i pokoju doprowadziły w 2000 r. do słynnego spotkania w Strasburgu przewodniczących parlamentów Izraela i Palestyny, zakończonego historycznym uściskiem dłoni. W kwietniu 2001 r. Nicole Fontaine zaprosiła do Strasburga dowódcę Ahmada Szaha Masuda, wiceprezydenta Afganistanu, aby wypowiedział się na temat sytuacji w swoim kraju. Nicole była szczególnie zaniepokojona losem kobiet w Afganistanie. Miesiąc później poprosiła trzy kobiety, które potajemnie uciekły z Kabulu, o zrelacjonowanie wydarzeń, których były świadkami, przed Parlamentem Europejskim. Posiedzenie to opisywała jako jeden z „najbardziej poruszających momentów” jej kadencji.

W 2002 r. Nicole Fontaine zrezygnowała z mandatu posłanki, aby objąć we Francji urząd ministra przemysłu w rządzie Jeana-Pierre’a Raffarina. W latach 2004–2005 stała na czele fundacji Scelles,

która walczy z seksualnym wykorzystywaniem. W 2004 r. została po raz kolejny wybrana do Parlamentu Europejskiego. Nicole Fontaine zajmowała również stanowisko wykładowcy w szkole biznesu ESCP Europe oraz była autorką książek na temat prac Parlamentu Europejskiego.

Do ostatnich lat życia była głęboko zaangażowana w debatę na temat tego, w jaki sposób ulepszyć Unię Europejską. Tuż przed brytyjskim referendum w sprawie członkostwa w UE, w czerwcu 2016 r. opublikowała książkę „Brexit, une chance? Repenser l'Europe” (Brexit jako szansa? Nowa wizja Europy), której współautorem był francuski dziennikarz François Poulet-Mathis. W książce bezstronnie przyjrano się przyczynom niezadowolenia społeczeństwa z UE. Jako odwieczna entuzjastka Europy Nicole zastanawiała się w niej, jak przekształcić brexit w szansę, która umożliwi wyjście naprzeciw potrzebom obywateli i wzmocnienie Unii Europejskiej.

Nicole Fontaine zmarła 17 maja 2018 r. w wieku 76 lat. Wierność ideałom Europy przyniosła jej szerokie uznanie – jeszcze za życia przyznano jej między innymi Medal im. Roberta Schumana i tytuł Komandora Orderu Narodowego Zasługi (*Commandeur dans l'Ordre National du Mérite*).

Nicole Fontaine wita afgańskiego polityka i dowódcę wojskowego Sojuszu Północnego, Ahmada Shaha Massouda, podczas wizyty w Parlamencie Europejskim w Strasburgu w 2001 r.